

Клеба А. І.,
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри інформатики,
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Процес інформатизації освіти, який на сьогодні став одним із пріоритетних напрямків інформатизації суспільства, передбачає впровадження інформаційних технологій в освітній процес закладів вищої освіти для підвищення ефективності якості навчання, для практичної реалізації ідей творчого та розвивального навчання.

Швидкість розвитку інформаційних технологій вражають й упевнено стають найважливішим засобом навчання в освітньому процесі.

Особливістю використання інформаційних технологій навчання є те, що з їхньою допомогою встановлюється безпосередній зв'язок викладачів зі студентами, в більшій мірі звільнюється функція контролю, залишаючи за собою такі основні функції навчання, як:

- керівництво та корекція процесу навчання, враховуючи новітні досягнення науки і техніки, індивідуальні особливості студентів тих, хто навчається;
  - встановлення взаємозв'язку навчання та виховання;
  - розвиток самостійності студентів;
  - вироблення рекомендацій щодо підходів до навчання та постановка нових завдань тощо.
- Інформаційні технології дозволяють організовувати різні види діяльності студентів (рис. 1):

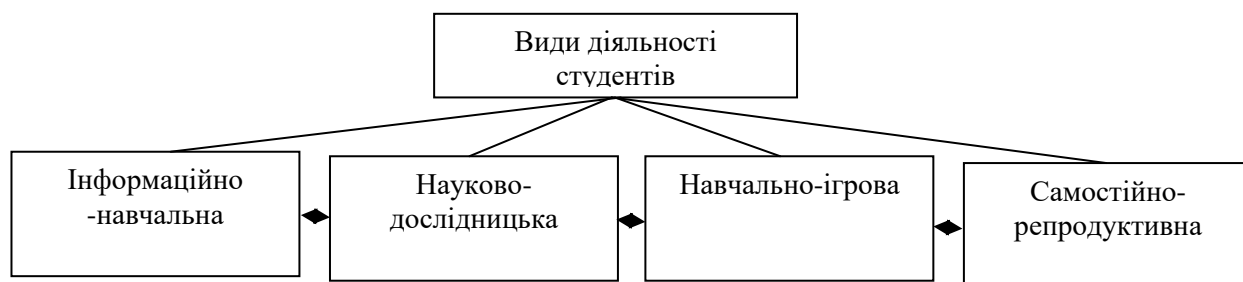

Рис. 1 Види діяльності студентів із використанням інформаційних технологій навчання

Дані види діяльності покликані на активне залучення викладачів та студентів послуговуватися інформаційними технологіями як інструментом пізнання й самопізнання, самостійного набуття знань, здійснення власних науково-дослідницьких спостережень та відкриттів.

Організація викладачем перерахованих видів діяльності із застосуванням інформаційних технологій вимагає його спеціальної професійної підготовки з їх практичного використання і методичного застосування в навчальному процесі [2].

Науковці Бершадський М. і Гузєєв В. виокремили такі засади організації освітнього процесу комплексного використання інформаційних технологій:

1. Ефективність використання – комп'ютери в навчанні використовуються для одержання знань.
2. Взаємодія людини з комп'ютерними системами.
3. Використання інформаційних технологій із максимальним наближенням до потреб і здатностей студентів.
4. Мінімум інформації – студент і викладач зосереджуються на етапі засвоєння нового навчального матеріалу на базі інформаційних технологій.
5. Цінність знань – розуміння студентів, як на практиці використовувати знання та вміння, які вони одержали.
6. Інтегративність і варіативність освітнього процесу.
7. Взаємодія викладача та студентів при доцільному та правильному використанні комп'ютерної техніки.
8. Інформаційна безпека [1, с. 98].

Виокремимо основні напрямки використання інформаційних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти з урахуванням їх методичної доцільності та можливостей. Це такі:

- пошук інформації у мережі Інтернет;
- зберігання, обробка й передача інформації;
- допомога у розробці навчально-методичних і дидактичних матеріалів;
- використання електронних підручників та енциклопедій;
- автоматизований контроль освітньої діяльності;
- розробка педагогічних програмних засобів навчання, як зазначає Р. Гуревич, у «процесі розробки ППЗ необхідне раціональне поєднання знань, умінь та навичок дидактики, педагогічної психології програмування тощо» [4];
- розробка Web-сайтів для організації навчальної діяльності;
- проведення комп'ютерних тестувань;
- обробка результатів тестувань;
- організація дистанційного навчання;
- організація та участь у освітніх конференціях, семінарах, вебінарах;
- підтримка проектної та дослідницької діяльності тощо [3, с. 100].

Використання інформаційних технологій вимагає у процесі навчання від студентів правильної організації спілкування з комп'ютером, за допомогою якого в більш сприятливій атмосфері реалізується особистісна манера спілкування.

Розглянемо навчально-ігровий вид діяльності із використанням інформаційних технологій (див. рис. 3). Погляди сучасних психологів схиляються до того, що ігрове середовище є найкращим для навчання практично будь-якого виду діяльності. Система «мультимедіа» стає одним з провідних напрямів розвитку інформаційних технологій. На сьогодні мультимедіа – це повноцінне об'єднання комп'ютерних та інших інформаційних технологій: відео-, аудіо-, фото-, кіно-, телекомунікацій (телефон, телебачення, радіозв'язок), не говорячи про текст і графіку як статичну, так і динамічну (анімаційну) [5]. Мультимедійні засоби дозволяють реалізовувати методи навчання, контролю й активізації пізнавальної діяльності студентів на високому якісному рівні. Технологія «мультимедіа» удосконалює або частково заміняє в освітньому процесі класичні методи навчання (лекції, розповіді, пояснення тощо), метод наочних видів навчання, методи закріплення одержаних знань, метод самостійної роботи. Технологія мультимедіа сприяє комплексному використанню комп'ютерної техніки, й разом з цим дозволяє удосконалювати функції аудіювання, читання та інші види мовної діяльності.

Таким чином, інформаційні технології впливають практично на всі сфери нашого життя. Розширення доступу до інформації, інформаційного потенціалу призводить до забезпечення якісного рівня підготовки фахівців. І на цьому етапі розвитку освіти викладачі повинні не тільки бути грамотними і інформованими, але й уміти запроваджуватися інформаційними технологіями навчання для формування ключових компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Бершадский М. Е., Гузеев В. В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии / М. Е. Бершадский, В. В. Гузеев. М. : Центр «Педагогический поиск», 2003. 256 с.
2. Бонч-Бруевич Г. Ф., Абрамов В. О., Носенко Т. І. Методика застосування технології SMART Board у навчальному процесі: навчальний посібник. К. : КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2007. 102 с.
3. Гордійчук Г. Б. Використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою формування в учнів СЗШ природничо-математичних знань, умінь і навичок : зб. наук. пр. «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми» / [Редкол. : І.А. Зязюн (голова) та ін.]. К.; Вінниця, 2011. Вип. 28. С. 99–105.
4. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології у навчальному процесі: посібник для педагогічних працівників і студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2002. 116 с.
5. Сучасні інформаційні засоби навчанням : навчальний посібник /Р.С. Гуревич, Л.Л. Коношевський, О.В. Шестопалюк. Вінниця : ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2004. 535 с.